

■ Josep Call en el transcurs de la seva intervenció.

Foto: Tina Casademont

Intencionalitat compartida.

Una hipòtesi de Josep Call: la curiositat com a tret humà

Una conferència pot començar de moltes maneres. Josep Call va triar iniciar-ne una amb un elogi als seus col·laboradors, perquè sense ells —va dir— la recerca que fa no hauria estat possible. Fins aquí no se'ns hauria de fer estrany, si no fos perquè allò que Call volia explicar és que la capacitat de compartir activament i de pensar plegats és una de les bases de la intencionalitat compartida, la tesi que van venir a defensar i el tret que, segons ell, ens diferencia dels primats. Call va ser el segon convidat de la Butaca Jaume Casademont, en una sessió que es va dur a terme al Casino de Girona.

Josep Call és director del Wolfgang Köhler Primate Center del Max-Planck-Institut für evolutionäre Anthropologie, a Leipzig. Es defineix com una persona afortunada, perquè amb el seu equip estudia el que li agrada i perquè els altres s'interessen per allò que ells estudien. Considera que la recerca que fan és "a la intersecció de diverses disciplines, el lloc des del qual vindran els nous descobriments". Investiguen el comportament dels ximpanzés, els gorilles i els bonobos. Els estudien perquè són interessants en si mateixos, la qual cosa el du a afirmar que no hem de confondre'ls amb "uns humans peluts". Vol conèixer-los bé, ja que examinar-los ens pot ajudar una mica més a saber per què nosaltres som com som. D'això, en diu "un instrument de contrast", la finalitat última del qual és poder fer inferències sobre l'evolució humana. Va tenir un record per a Darwin, en l'any del cent cinquantè aniversari de la publicació de *The Origin of Species*, en va destacar la contribució

que representa el concepte "d'evolució no lineal de les espècies". Intenta trobar l'equilibri pel que fa a l'afany de buscar similituds i diferències entre els humans i els primats, "el ball més difícil de ballar", va dir.

La intencionalitat compartida

Una de les idees que va defensar Josep Call és la intencionalitat compartida, el procés pel qual els humans "atribueixen estats mentals als altres i també els comparteixen". És aquest mecanisme el que ens porta a interessar-nos pel que pensen els altres, el que ens torna curiosos i aplatina el camí per establir la cooperació, el fet d'ajudar i que "els altres sàpiguen que volem donar-los un cop de mà". Aquesta característica és, per a l'investigador, la que ens diferencia dels primats. Call va proposar diversos exemples per demostrar la seva teoria. Va advertir, però, que les proves fetes amb primats les han de fer en condicions de captivitat, perquè "és impossible fer-les en llibertat, la qual cosa és una limitació molt gran". La resolució dels reptes que els proposen revelen que disposen de moltes capacitats que són semblants a les nostres, però que, en canvi, no mostren cap interès a estar connectats amb els que són com ells. La gestualitat, que és en la base de la comunicació dels primats, ha permès als investigadors observar que els gestos dels simis són inequívocament imperatius, és a dir, expressen sempre una exigència. En canvi no es troba aquell tret, que Call atribueix exclusivament als humans, del "gest declaratiu", que consisteix —i en posa un exemple— en el moviment que fa un infant en estirar els braços per ensenyar el que té a les mans i que per al científic no és res més que un preludi de la connexió psicològica i social. Els experiments realitzats el duen a afirmar que, si bé cap als dos anys i mig de vida un humà no mostra grans diferències amb els ximpanzés pel que fa a la cognició física, sí que hi són pel que fa a la cognició social. Perquè si en les proves que els fan s'ha vist que els ximpanzés col·laboren, no sembla, ans al contrari, que estiguin interessats a compartir intencions com els humans.